

Буре вугілля і торф

Підготував учень 6 А
Руденко Альберт

Торф - порода рослинного походження, утворена протягом тисяч років з недорозкладених рослинних залишків (трав, мохів та деревини), які внаслідок високої вологості та поганого доступу повітря мінералізувалися лише частково.

- ▶ Причиною процесу найчастіше є перезволоження ґрунту (анаеробні умови) або низька середньорічна температура ("сухий" торф).
- ▶ Найяскравіше проявляється в болотних (торф'яних) ґрунтах, в меншій мірі - в інших гідроморфних ґрунтах, в тому числі й в тундрово-глейових.

Торфоутворення - процес перетворення і консервування органічних решток при їх незначній гуміфікації, розкладі й мінералізації, що веде до утворення поверхневих горизонтів торфу різного ступеня розкладу

- ▶ Колір торфу надає гумус, котрий зумовлює його основні властивості й надає м'якість.
- ▶ Найважливішими показниками торфу є ступінь розкладення та попільність.

- ▶ Більшість торф'яних покладів (близько 80 %) розташована у верхніх широтах; близько 60 % усіх заболочених територій у світі мають запаси торфу.
- ▶ Найбільші торф'яні суцїлі зосереджені в обширних пониженнях рельєфу.
- ▶ За деякими оцінками, світові запаси торфу складають близько 267 мільярдів ТОН.

Класифікація торфу:

- ▶ **Торф верхового типу (верховий торф)** — генетичний тип торфу, в ботанічному складі якого залишки рослинності верхового типу складають не менше 95 %.
- ▶ **Торф перехідного типу (перехідний торф)** — генетичний тип торфу в ботанічному складі якого залишки рослинності верхового типу складають від 10 % до 90 %, а решта — залишки рослинності низинного типу.
- ▶ **Торф низинного типу (низинний торф)** — генетичний тип торфу в ботанічному складі якого не менше 95 % залишків рослинності низинного типу.

На сьогодні торф використовують у:

- ▶ сільському господарстві
- ▶ тваринництві,
- ▶ лікуванні,
- ▶ біохімії,
- ▶ енергетиці.

Перетворення торфу у вугілля

- ▶ Цей тривалий процес вугілля починається тоді, коли його товща перекривається осадовим шаром порід.
- ▶ Спочатку торф під тиском верхнього шару ущільнюється і його товщина зменшується у 4-5 разів.

- ▶ Зникають мікроорганізми, припиняється процес гуміфікації і починається процес, в результаті якої підвищується вміст вуглецю.
- ▶ Утворюється порода, яка вже втратила вигляд торфу, але ще не схожа на вугілля. Її називають лігнітом.

- ▶ З часом ця порода зазнає дальших змін: вона стає більш міцною, в ній значно збільшується відсоток вуглецю.
- ▶ Порода стає темнішою, хоч в ній і зберігаються залишки тканин і рослин.
- ▶ Це є буре вугілля.

- ▶ З подальшим опусканням його шарів на значну глибину, діє збільшений тиск і підвищена температура.
- ▶ Коли вона досягає $260-300^{\circ}\text{C}$, буре вугілля зазнає процесів метаморфізації і переходить у кам'яне вугілля.

- ▶ В результаті цього зменшується кількість водню і кисню, але збільшується відсоток вуглецю.
- ▶ Вугілля стає чорним і твердим з матовим або скляним блиском.
- ▶ Ніяких залишків рослин (лігніну і целюлози) і гумінових кислот у цьому вугіллі немає.

Буре вугілля - твердий викопне вугілля , що утворився з торфу , містить 65-70 % вуглецю , має бурий колір , наймолодший з викопного вугілля . Використовується як місцеве паливо , а також як хімічна сировина .

Вугілля , подібно нафти і газу , являє собою органічну речовину , що піддалося повільного розкладання під дією біологічних і геологічних процесів . Основа освіти вугілля - рослинні залишки !

Характеристика

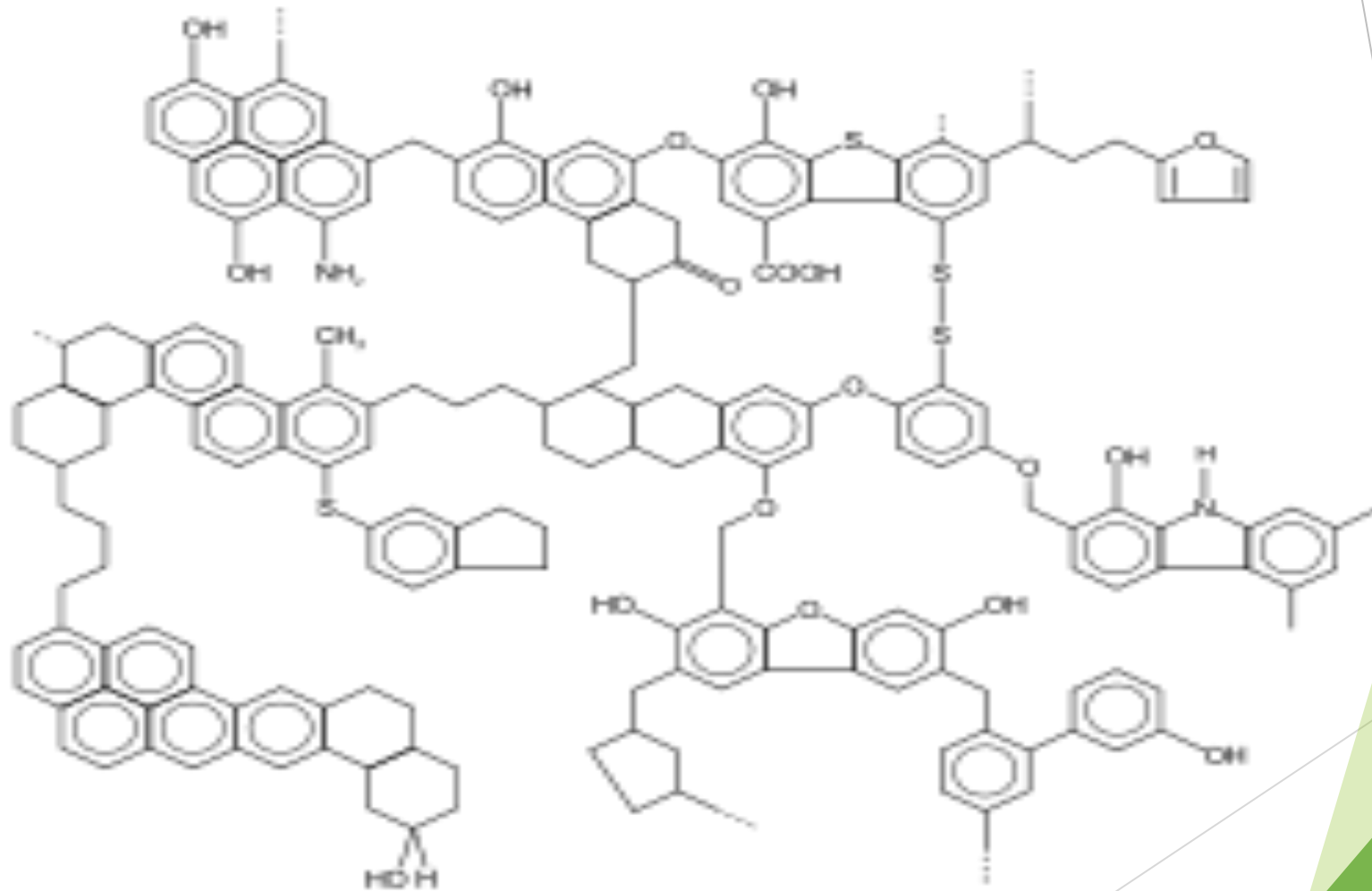
Щільна порода чорного, сіро-чорного кольору. Блиску нема. В органічній речовині бурого вугілля міститься 75-92 % вуглецю, 2,5-5,7 % водню, 1,5-15 % кисню. Містить 2-48 % летких речовин. Вологість 1-12 %. Вища теплота згоряння в перерахунку на сухий беззольний стан 30,5-36,8 МДж/кг.

- ▶ Способи видобутку вугілля залежать від глибини його залягання . Розробка ведеться відкритим способом в вугільних розрізах , якщо глибина залягання вугільного пласта не перевищує 100 метрів . Для добування вугілля з великих глибин використовуються шахти . Найглибші шахти на території Російської Федерації видобувають вугілля з рівня трохи більше 1200 метрів .

Хімічна структура вугілля

Класифікація, різновиди

Кам'яне вугілля розділяють на блискуче, напівблискуче, напівматове, матове. У залежності від переважання тих або інших петрографічних компонентів виділяють вітренове, кларенове, дюрено-кларенове, кларено-дюренове, дюренове і фюзенове кам'яне вугілля.

Серед структур органічної речовини вугілля виділено 4 типи (телінітова, посттелінітова, преколінітова і колінітова), які є послідовними стадіями єдиного процесу розкладання лігніно-целюлозних тканин.

Існує багато видів класифікації кам'яного вугілля: за речовинним складом, петрографічним складом, генетичні, хіміко-технологічні, промислові та змішані.

Генет
петро
хіміч
техно
Клас
вугілі

лови
огра
ння
але
зую

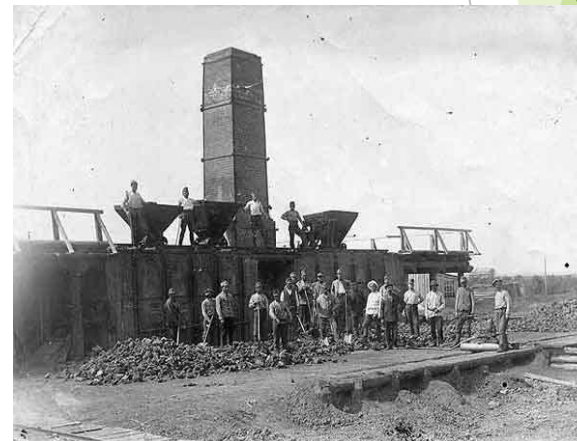

Запаси на 2016 рік

Країна	Кам'яне вугілля	<u>Буре вугілля</u>	Всього	%
США	111338	135305	246643	27,1
Росія	49088	107922	157010	17,3
Китай	62200	52300	114500	12,6
Індія	90085	2360	92445	10,2
Австралійський Союз	38600	39900	78500	8,6
Південна Африка	48750	0	48750	5,4
Україна	16274	17879	34153	3,8
Казахстан	28151	3128	31279	3,4
Польща	14000	0	14000	1,5
Бразилія	0	10113	10113	1,1
Німеччина	183	6556	6739	0,7
Колумбія	6230	381	6611	0,7
Канада	3471	3107	6578	0,7
Чехія	2094	3458	5552	0,6
Індонезія	740	4228	4968	0,5
Туреччина	278	3908	4186	0,5
Мадагаскар	198	3159	3357	0,4
Пакистан	0	3050	3050	0,3
Болгарія	4	2183	2187	0,2
Таїланд	0	1354	1354	0,1
Північна Корея	300	300	600	0,1
Нова Зеландія	33	538	571	0,1
Іспанія	200	330	530	0,1
Зімбабве	502	0	502	0,1
Румунія	22	472	494	0,1
Венесуела	479	0	479	0,1
Всього	478771	430293	909064	100,0

Найбільші розвідані запаси кам'яного і Бурого вугілля в Україні зосереджені в Донецькому кам'яновугільному басейні та у Львівсько-Волинському вугільному басейні.

За кордоном – в Карагандинському, Південно-Якутському, Мінусинському, Буреїнському, Тунгуському, Ленському, Таймирському, Аппалачському, Пенсильванському, Нижньорейнсько-Вестфальському (Рурському), Верхньосілезькому, Остравсько-Карвінському, Шаньсі, Південно-Уельському басейнах.

Використання

Кам'яне і Буре вугілля використовується як технологічна енерго-технологічна і енергетична сировина, при виробництві коксу і напівкоксу з отриманням великої кількості хімічних продуктів

(нафталін, феноли, пек тощо), на основі яких одержують добрива, пластмаси, синтетичні волокна, лаки, фарби і т.і.

Один з найперспективніших напрямів використання кам'яного вугілля – скраплення (зрідження) – гідрогенізація вугілля з отриманням рідкого палива.

При переробці кам'яного вугілля отримують також: активне вугілля, штучний графіт і т. д.;

в промислових масштабах

вилучається ванадій, германій і сірка;

розроблені методи

отримання галію, молібдену, цинку, свинцю.

Для задоволення потреб економіки Україна щорічно використовує близько 100 млн. т вугілля, з яких майже 80 млн. т видобувається вітчизняними підприємствами.

Дякую за увагу!